

PREKURSORY

Tekst przewodni: 2 Tm 1,7.

Zakres studium: Dn 2,31-45; Ap 13,11-17.

Część I: Przegląd

W dwóch poprzednich lekcjach studiowaliśmy historie biblijne i psalmy zawierające aluzje do proroctw na czas końca. Jednak te projekcje przyszłości stanowią jedynie niebezpośredni wgląd mający przygotować nas na przyjęcie i zrozumienie proroczego przesłania. W tej lekcji zwrócimy uwagę na proroctwa wprost odnoszące się do czasu końca. Musimy pamiętać, że *Biblia* jest nie tylko księgą pełną pięknych opowiadań napisanych po to, by syciły nasze poczucie estetyki. Nie jest to zwykłą książką mającą służyć duchowemu i moralnemu budowaniu. Tym, co czyni *Biblię* wyjątkową, jest jej przesłanie nadziei, zgodnie z którym Bóg uratuje świat w czasie końca.

Przesłanie nadziei w różnych formach jest oczywiście obecne w całej *Biblii*. Jednak szczególnie dwie apokaliptyczne księgi - *Księga Daniela* i *Apokalipsa Jana* - kierują naszą uwagę na przyszłość świata. Te dwie księgi są ze sobą wzajemnie powiązane i dlatego należy je studiować razem. W lekcji tego tygodnia przede wszystkim przyjrzymy się ogólnemu planowi proroczych wydarzeń objawionemu w proroctwie o posągu (Dn 2,31-45). Następnie przeanalizujemy plan wydarzeń w ostatnich dniach dziejów tego świata. Zobaczymy, jak proroctwo Daniela demaskuje moc zła i obnaża jej mentalność ukazaną na przykładzie króla Babilonu (Dn 3). Następnie prześledzimy wypełnienie proroctwa o małym rogu w Dn 7-8 oraz bestii w Ap 13-14.

Część II: Komentarz

Mentalność Babel. *Księga Daniela* zaczyna się od nawiązania do historii wieży Babel. Kiedy prorok opisuje wyprawę Nebukadnesara przeciwko Jerozolimie, wspomina rzadkie i antyczne słowo *Szinear*, nazwę odnoszącą się do miejsca, gdzie osiedli budowniczowie wieży Babel (Rdz 11,2). To szczególne odniesienie na początku księgi wskazuje na intencję autora powiązania faktu, iż Nebukadnesar zabrał wyposażenie świątyni jerozolimskiej do swojej siedziby, Babilonu (w krainie *Szinear*), z budowniczymi wieży Babel.

Dn 2 sprawozdaje, iż ten sam król miał niezwykle sen, który bardzo go zaniepokoił. Daniel, który zgłosił się z interpretacją snu, wyjaśnił królowi, że Bóg Niebios zesłał mu ten sen, by pomóc mu uświadomić sobie występność „myśli jego serca” (Dn 2,30). Nebukadnesar miał mentalność podobną do tej, jaką wykazali się budowniczowie wieży Babel. Kiedy przywiózł sprzęty ze świątyni Boga do świątyni swoich bogów, zdradził taką samą intencję zajęcia miejsca Boga. Tak więc od początku Daniel wskazuje klucz do zrozumienia snu króla. Sen ten dotyczy, po pierwsze, mentalności króla - mentalności Babelu. Później, w Dn 3, postępowanie Nebukadnesara potwierdzi ten osąd (zob. poniżej). W gruncie rzeczy ta denuncjacja stanowi główny wątek przewijający się przez prezentację przez Daniela proroctwa o kolejnych potęgach ziemskich.

W pierwszym wierszu Daniel wskazuje pychę i uzurpację Nebukadnesara. Z jednej strony, Daniel nazywa króla jego zwyczajowym tytułem - „król królów” - przypisującym mu rzekomą boskość, jako temu, który panuje nad pozostałymi królami. Z drugiej strony, Daniel wyraźnie identyfikuje „Boga Niebios” jako jedynego, któremu król zawdzięcza swoją władzę (Dn 2,37). Daniel zwraca się do króla tak, jak ten tego oczekiwał, jakby był samym Stwórcą (przynajmniej w rozumieniu Nebukadnesara). Jednocześnie zaś Daniel przypomina królowi, że to Bóg Niebios pozwala mu być tym, kim jest (Dn 2,38).

Następnie Daniel ogłasza, że kolejne światowe imperia będą słabsze niż imperium Nebukadnesara, co wskazuje, że będą one tak samo ludzkie i przejściowe, jak królestwo Nebukadnesara. Ciekawe, że koniec poszczególnych imperiów będzie charakterystyczny dla mentalności definiującej Babel - przywódcy tych potęg będą usiłowali zjednoczyć ludzkość i skupić władzę w swoich rękach, podobnie jak próbowali to uczynić budowniczowie wieży Babel (Rdz 11,4).

Ciekawe, że główną cechą owego wysiłku do połączenia wszystkich w jedno, jest materiał używany przez garncarza - glina. Otóż glina reprezentuje jedną z eschatologicznych mocy, która powstała tuż po upadku pogańskiego imperium rzymskiego (Dn 2,41) i będzie istnieć aż do końca świata, na co wskazuje zdanie zapowiadające powstanie królestwa Bożego: „Za dni tych królów Bóg niebios stworzy królestwo, które na wieki nie będzie zniszczone” (Dn 2,44).

Fakt, iż owa eschatologiczna moc ma takie same ambicje zajęcia miejsca Boga, jakie mieli budowniczowie wieży Babel, został wskazany właśnie w materiale, który tę moc symbolizuje, mianowicie glinie, która w *Biblii* jest kojarzona jako symbol ludzkości (Iz 29,16; Jr 18,2; Rz 9,20-21 itd.). Podczas gdy inne materiały symbolizują ludzkie potęgi polityczne, glina symbolizuje inną, duchową moc, która przypisuje sobie boskość. Ciekawe jest to, że ostatnia scena wizji, która kulminuje się skruszeniem wszystkich królestw, kończy się wtedy, kiedy glina znajduje się w centrum wszystkich pozostałych materiałów: „żelazo i miedź, glinę, srebro, złoto” (Dn 2,45). Takie umiejscowienie na centralnym miejscu wśród wszystkich materiałów czyni „glinę” kwintesencją wszystkiego, do czego owe ziemskie królestwa dążyły - uzurpacji boskich uprawnień należących wyłącznie do Boga Stwórcy.

Uzurpacyjna moc. W Dn 3 Nebukadnesar niezwłocznie (jak na ironię) odrzuca sąd, który został mu ukazany w proroczym śnie. Podjął ogromny wysiłek, by zająć miejsce Boga Niebios. Sen wyraźnie wskazuje, że „Bóg niebios stworzy królestwo, które na wieki nie będzie zniszczone” (Dn 2,44). Wbrew woli Boga Nebukadnesar usiłował „postawić” obraz ze złota, który w całości symbolizowałby wyłącznie jego, „głowę ze złota” (Dn 2,38). Nebukadnesar nie mógł się pogodzić z tym, że jest tylko głową ze złota, jak wskazywał sen. Postanowił przedstawić siebie jako wiecznego króla, którego imperium będzie trwać bez końca. To właśnie miał oznaczać złoty posąg, który król polecił wykonać. W pewnym sensie Nebukadnesar „postawił” swój obraz w miejsce wiecznego królestwa Bożego. Zwróć uwagę na użyte tego samego czasownika „postawić”. Jednak narracja ta nie kończy się uzurpacją Nebukadnesara.

Kolejnym krokiem Nebukadnesara było okrutne prześladowanie wszystkich, którzy nie pokłonią się posągowi. W narracji czytamy, że trzech Hebrajczyków odmówili oddania czci posągowi, wskutek czego został na nich wydany wyrok śmierci przez „wrzucenie do wnętrza rozpalonego pieca ognistego” (Dn 3,6). Użyto rozmaitych sposobów przekonania Hebrajczyków, by oddali pokłon. Zastosowano siłę administracji na wszystkich poziomach, by zapewnić kontrolę wszystkich warstw populacji. Siła środków przekazu została użyta, by dotrzeć do ludzi w najdalszych zakątkach imperium. Także siła muzyki i sztuki została użyta, by zapanować nad emocjami.

Jak wynika z doniesienia o ich oporze, ci trzech Hebrajczyków nie chcieli się w swoim przekonaniu, by dochować wierności Bogu. Dwa obozy czcicieli - obóz Babel i obóz trzech Hebrajczyków - zostały zatem wyraźnie zdefiniowane i przeciwstawione sobie. Obóz Babel był hałaśliwy - „herold zawołał potężnym głosem” (Dn 3,4). Obóz Boga był cichy: „My nie mamy potrzeby odpowiadać ci na to” (Dn 3,16). Obóz Babel był potężny - składał się z „satrapów”, „namiestników” itd. (Dn 3,2). Obóz Boga był skromny i niepozorny - nazwano ich po prostu „niektórymi Żydami” (Dn 3,12 BG). Obóz Babel był ogromny - składał się ze „wszystkich ludzi” (Dn 3,7). Obóz Boży składał się tylko z trzech Hebrajczyków (Dn 3,23). Obóz Babel był skupiony na teraźniejszości - „Gdy tylko cały lud usłyszał (...) narody, plemiona i języki upadły i oddały pokłon” (Dn 3,7). Obóz Boży patrzył w przyszłość: „Bóg (...) może nas wyratować” (Dn 3,17). Ludzie w obozie Babel byli legalistami i okazywali posłuszeństwo ze strachu i dla korzyści. Ludzie w obozie Bożym służyli Bogu łaski, nawet jeśli zdecydowałby On, że nie uchroni ich od śmierci (Dn 3,18).

Mały róg i bestia. Mentalność Babel cechująca moc symbolizowaną przez glinę wskazuje na mały róg z Dn 7-8. Jednak tym razem uzurpacja i prześladowanie są przedstawione znacznie wyraźniej i dobitniej. Jak glina mieni się boską, tak mały róg przypisuje sobie rolę Boga, a jego arogancja i uzurpacja są jeszcze bardziej oczywiste (Dn 7,25), a uzurpacja ściśle łączy się z prześladowaniem (Dn 8,24-25).

Apokalipsa Jana powtarza ten sam apokaliptyczny scenariusz, ale używa innych symboli. Zaraz po tych samych czterech zwierzętach, które po raz pierwszy widzimy w Dn 7, apokaliptyczne objawienie identyfikuje uzurpacyjną moc nazwaną bestią. Jak mały róg w Dn 7-8 bestia rości sobie boskość (Ap 13,4) i prześladowuje lud Boży (Ap 13,5,7). Ten pobieżny przegląd proroctwa jest niezbędny, byśmy zrozumieli prorocze słowo ostrzegające i dodające odwagi ludowi Bożemu (2 Tm 1,7).

Część III: Zastosowanie

1. Podczas gdy mały róg i bestia oznaczają konkretną historyczną instytucję - Kościół Rzymskokatolicki - jak powinniśmy podchodzić do tej identyfikacji? Jak powinniśmy odnosić się do katolików? Wskaż przykłady mentalności Babel w historii (w Kościele Rzymskokatolickim, ale także totalitarnych reżimach, takich jak reżim nazistowski czy bolszewicki). Przeanalizuj potencjalny mechanizm mentalności Babel w twoim zborze i własnym charakterze, w twoich relacjach z ludźmi, w kontekście twojej rodziny i w miejscu pracy, w podejściu do podwładnych, współmałżonka i dzieci. Jak zastąpić mentalność Babel biblijnym sposobem myślenia?

2. Porównaj obóz Babel z obozem trzech Hebrajczyków. Rozważ każdy element porównania i wyciągnij lekcję do zastosowania. Jak to porównanie wpływa na twoje życie? Czego uczą nas te przykłady w kwestii naszej praktyki nabożeństwa? Jak korzystanie z muzyki i styl kazań wpływają na oddawanie czci Stwórcy? Jaka lekcja wynika ze spostrzeżenia, iż obóz Boży jest zawsze mniejszością? Jak możesz zastosować tę prawdę wobec argumentu większości przytaczanego na poparcie teologicznych twierdzeń? Omówcie razem potrzebę kierowania uwagi ku przyszłości, a nie jedynie teraźniejszości. Jak myślenie nastawione na przyszłość wpływa na twoje wybory w kwestiach etycznych, w tym w kwestii małżeństwa? Kierowanie uwagi ku przyszłości skłania do rozważania konsekwencji naszych wyborów i czynów. Skupienie uwagi na teraźniejszości napędza dążenie do szybkiej nagrody i prowadzi do pływaczności, egoizmu, materializmu, a nawet czyni nas niebezpiecznymi dla samych siebie i innych. Omów tę kwestię.

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

- **Przewodniki**- materiały uzupełniające treść „Lekcji biblijnych”.
- **Pytania**- propozycje przebiegu zajęć i pytań do dyskusji w szkole sobotniej.
www.adwent.pl
dział: Studium biblijne
- **Materiał do „Czasu misji”:**
<https://adwent.pl/czas-misji>

KONSULTACJE ONLINE DLA NAUCZYCIELI

- Wspólne przygotowanie do prowadzenia najbliższego studium Biblii.
- Propozycje dodatkowych zajęć.
- Odpowiedzi na pytania związane z treścią studium.
- Wspólnota, modlitwa

każdy czwartek, godz.20.00
Zoom: 856 5129 9515
Kod dostępu: Biblia